

การประชุมวิชาการระดับชาติ ม.อ.ตรัง วิทยา ครั้งที่ 10 ประจำปี 2564

The 10th PSU Trang National Conference
on Research across Disciplines 2021

วันศุกร์ ที่ 12 มีนาคม 2564
ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตตรัง

โดย คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

PSUNC 2021

"มุ่งหน้าก้าวไกล พัฒนาวิจัยและนวัตกรรม"

Moving forward for Research and Innovation Development

www.psunc.trang.psu.ac.th

ผลงานวิชาการและงานสร้างสรรค์ สาขาศิลปะการแสดงและการจัดการ

งานสร้างสรรค์ ชุด นาฏยาโนราทรวงเครื่อง.....	925
<i>นงนภัส ชิตชัยภูมิ สมโภชน์ เกตุแก้ว เสาวณีย์ บางโรย</i>	
การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยทางขวา ชุด อุณากรรณแต่งตัว	941
<i>รณกฤต เพชรเกลี้ยง รานี ชัยสงคราม</i>	
กระบวนการสร้างโซน เรื่อง พรหมจักร	957
<i>ปิตินันต์ มุกดาสุกฤษิบาล นิยม วงศ์พงษ์คำ เกรียงไกร กิจเจริญ</i>	
อาศิรพรอัปสรสุรางค์	977
<i>ณัชพล วัฒนกุล กฤติยา ชูสงค์</i>	
หมอลำกลอนศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสาน	991
<i>มนุศักดิ์ เรืองเดช*</i>	
ตีรันขวานร	1001
<i>กำพล เลื่อนเกื้อ</i>	
ชูช่อแต่งตัว	1023
<i>เขมวันต์ นาฏการจนดิษฐ์</i>	
การแสดงโนรากับบทบาทการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชนท่าข้ามอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	1039
<i>นายณัฐพงศ์ กระจ่างโภชน</i>	
ระบำอวยพรชุด ว่าน โข้ว กล้วย เจียง	1047
<i>นาย พีรเดช วิเชียรรัตน์ จรรย์สมร ผลบุญ</i>	
ระบำเทิดพระเกียรติสมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าอลโยลลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร.....	1061
<i>นัฏภรณ์ พูลภักดี ลักษณา แสงแดง</i>	
การสร้างสรรค์ชุดการแสดงเพื่อผู้สูงอายุ ชุดระบำฤกษ์ตัดตนเพื่อคนสูงวัย.....	1073
<i>ธิดารัตน์ เพชรหนู จรรย์สมร ผลบุญ</i>	

ระบอวยพรชุด วาน ไชว อู๋ เจียง

พิรเดช วิเชียรรัตน์¹ จรรย์สมร ผลบุญ²

ประเภทของงานสร้างสรรค์

ประเพณีนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย

ความสำคัญของการทำงานสร้างสรรค์

หัตถกรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์สรรค์สร้างขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ การใช้ให้เกิดประโยชน์ ผลงานหัตถกรรมถูกพัฒนาตามความถนัดของช่างโดยมีการปรับปรุงชิ้นงานและเลือกใช้วัสดุที่มีความสมบรูณ์คงทน เมื่อหัตถกรรมเป็นที่ยอมรับในการใช้สอย เกิดความชำนาญในกรรมวิธีจะเสริมสร้างให้ประดิษฐ์งานหัตถกรรม ไปสู่งานศิลปหัตถกรรม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2532, น. 13) จุดเด่นของศิลปหัตถกรรมไม่ได้อยู่ที่ประโยชน์เพียงอย่างเดียว แต่มีความงามที่แฝงไปด้วย ความชอบ อารมณ์ และจิตวิญญาณ งานหัตถกรรมสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความเป็นอยู่ของชาวบ้านในชีวิตประจำวัน เช่น ผ้าทอมือ งานแกะสลักเครื่องปั้นดินเผา (อาชัญ นักสอน, 2563, น. 221) ทั้งนี้งานหัตถกรรมที่ประดิษฐ์ขึ้นต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมตามกาลเวลาอยู่เสมอ ส่งผลให้ปัจจุบันมีผู้นิยมสะสมของเก่า โดยเฉพาะเครื่องปั้นดินเผาประเภทเครื่องเบญจรงค์มาก (จิรพันธ์ สมประสงค์, 2535, น. 24)

เครื่องถ้วยเบญจรงค์เป็นงานที่มีต้นกำเนิดในประเทศจีนเดิมใช้ 3 สี ขึ้นไป ปัจจุบันใช้มากกว่า 5 สี แม่สีหลักเป็นสีมงคลที่พบในเทศกาลสำคัญ อาทิ เทศกาลตรุษจีน สังเกตได้ว่าจะมีสีแดงและสีเหลืองพบอยู่ทั่วไปในเทศกาล ลวดลายบนถ้วยเบญจรงค์ ส่วนใหญ่เป็นลวดลายโบราณตั้งแต่สมัยอยุธยา ลวดลายจะสะท้อนถึงภูมิปัญญาชาวบ้านอย่างชัดเจน มีวัฒนธรรมตามความเชื่อของคนไทย และวิถีชีวิตของคนไทย ได้แก่ ลายเทพนม นรสิงห์ ลายบัวเจ็ดสี ลายประจำยาม ลายเบญจมาศ และลายวิชาเยนทร์ เป็นต้น ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีลายที่นิยมเพิ่มขึ้น ได้แก่ ลายกระหนก ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ลายนกไม้พญาสิงขร และลายกุหลาบทอง เป็นต้น จัดได้ว่าเครื่องเบญจรงค์เป็นงานหัตถศิลป์ที่มีคุณค่าของไทยเป็นอย่างมากแสดงถึงวัฒนธรรม เอกลักษณ์ความเป็นไทย มาตั้งแต่อดีต ซึ่งเดิมก่อนจะผลิตขึ้นเพื่อราชวงศ์ชั้นสูงเท่านั้น แต่ในปัจจุบันบุคคลทั่วไปสามารถสะสมเป็นของตัวเองได้ (สุวิธ สาดสังข์, 2554, น. 1-2)

ผู้ศึกษาให้ความสนใจข้ามเบญจรงค์พร้อมฝาของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา เพราะมีความสวยงาม จึงศึกษาเพิ่มเติมในลวดลายและสีสันจนเริ่มเกิดแนวคิดในการทำการแสดงชุดนี้ ด้วยความหมายบนข้ามเบญจรงค์พร้อมฝามีความสัมพันธ์กันของตัวอักษรชื่อและลายดอกเหมยที่หมายถึงการอวยพรให้มีอายุวัฒนะจึงนำไปสู่การสร้างสรรคการแสดงอวยพรในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยซึ่งสามารถนำไปแสดงในเทศกาลจีนแล้วสามารถจัดเป็นชุดเอกเทศที่สามารถนำไปแสดงเป็นการแสดงทั่วไปอีกด้วย

¹ นักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

แนวความคิดหลักของการสร้างสรรค์

ผู้ศึกษาสร้างสรรค์ชุดการแสดงโดยได้รับแรงบันดาลใจจากชามเบญจรงค์พร้อมฝาของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา โดยนำเอาความหมายและลวดลายที่สวยงาม คือตัวอักษรจีนชิว (SHOU) และลวดลายของดอกเหมยในชามเบญจรงค์พร้อมฝา ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้รู้ ระบุว่า ตัวอักษรจีน 寿 ในภาษาจีนแต่จิว อ่านว่า ชิว (SHOU) แต่ในภาษาจีนกลาง อ่านว่า โช่ว เป็นคำอวยพรให้อายุวัฒนะและดอกเหมยเป็นสัญลักษณ์ความคงทน ยั่งยืน ดังที่ อันดามัน เทพญา และกัณฑ์กมล พรหมประกอบ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 ธันวาคม 2563) ได้กล่าวไว้สรุปว่า อักษรชิว/โช่ว เป็นคำโบราณ สื่อถึงการอวยพรให้มีอายุวัฒนะ ส่วนลายดอกเหมยที่ปรากฏบนฝาชามเบญจรงค์ คนจีนเชื่อว่าเป็นดอกไม้ที่มีความสวยงามและยังคงทนต่อสภาพอากาศเนื่องจากเป็นดอกไม้ผลิบานในช่วงฤดูหนาว จึงถือเป็นสัญลักษณ์ของความคงทน ยั่งยืน จากความหมายที่สื่อถึงความเป็นมงคลแก่ชีวิตของลวดลายชามเบญจรงค์ จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ศึกษานำลวดลายและสีเส้นมาสร้างสรรค์เป็นชุดการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยจัดทำเป็นชุดการแสดงอวยพรโดยผสมผสานระหว่างนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์จีนนำเอาสัญลักษณ์ของการแสดงทั้งสองประเภท มาเป็นท่าหลักของการแสดงและจัดองค์ประกอบให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ อาทิ การใช้สีลาทำรำนากฎลักษณะของนาฏศิลป์ไทย การใช้อุปกรณ์ การเคลื่อนที่หรือแปรแถวของนาฏศิลป์จีน เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ศึกษายังมีการนำลวดลายของชามเบญจรงค์พร้อมฝามาออกแบบเป็นอุปกรณ์และเครื่องประดับโดยการใช้เทคนิคการปักชุดยีนเครื่องละครไทยมาใช้ ได้แก่ ต่างหู ผ้าคาดผม และพัด

ภาพประกอบที่ 1 ชามเบญจรงค์พร้อมฝา

ที่มา: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา, 2563

กรณีศึกษา หรือแนวคิดหรือทฤษฎีที่นำมาใช้

กระบวนการสร้างสรรค์

ผู้ศึกษาได้สร้างสรรค์ชุดการแสดงระบำอวยพร ชุดว่าน โช่ว อู่ เจียง ในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยโดยยึดแนวคิดการสร้างสรรค์ชุดการแสดงดอกไม้ 5 กลีบ ของจรรยาสมุทร ผลบุญ (2560) ในการสร้างสรรค์ และเขียนผลการวิจัยซึ่งแบ่งขั้นตอนการทำงานสร้างสรรค์ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 แผนภูมิดอกไม้ 5 กลีบ

ที่มา: จรรยาสมุทร ผลบุญ, 2560, น. 47

จากแผนภูมิ สามารถแบ่งขั้นตอนการสร้างสรรค์ออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ วิจัย เรื่องราวของการสร้างสรรค์ ขั้นที่ 2 ออกแบบและสร้างสรรค์องค์ประกอบของการแสดง ขั้นที่ 3 ออกแบบ และสร้างสรรค์วิธีการแสดง ขั้นที่ 4 ประเมินองค์ประกอบและวิธีการแสดง ขั้นที่ 5

การฝึกซ้อมการแสดง และการเผยแพร่ผลงาน

ในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ เน้นสร้างสรรค์ระบำอวยพรชุด ว่าน โช่ว อุ้ เจียงในรูปแบบนาฏศิลป์ไทย ร่วมสมัย โดยผู้ศึกษาใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิจัย หนังสือที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ศึกษาได้ใช้วิธีการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 กลุ่มผู้รู้ด้านนาฏศิลป์ที่ให้ความรู้เรื่องการสร้างสรรค์ท่ารำและประเมินการสร้างสรรค์ ของชุดการแสดง

1.2 กลุ่มผู้รู้ด้านดนตรีที่ให้ความรู้ในเรื่องของเพลงและบทร้องประกอบการแสดง

1.3 กลุ่มนักวิชาการสำหรับประเมินความพึงพอใจต่อการสร้างสรรค์ระบำอวยพรชุดว่าน โช่ว อุ้ เจียง ในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย

1.4 ผู้ให้ข้อมูลด้านวัฒนธรรมจีนและชามเบญจรงค์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสำรวจ เพื่อการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการออกแบบระบำอวยพรชุดว่าน โช่ว อุ้ เจียง ในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยและการออกแบบชุดแต่งกายในการแสดงและสำรวจข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับเครื่องเบญจรงค์

2.2 แนวทางการสร้างสรรค์ชุดการแสดง

2.3 แบบประเมินการสร้างสรรค์ชุดการแสดง

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสำรวจ ระบำอวยพร ชุดว่าน โช่ว อุ้ เจียง ในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยและการ ออกแบบชุดแต่งกายรวมถึงข้อมูลเครื่องเบญจรงค์จากเอกสาร ตำรา หนังสือ และวิดีโอการแสดง

3.2 แนวทางการสร้างสรรค์ เพื่อนำเสนอแนวคิดในการออกแบบองค์ประกอบการแสดง ได้แก่ นักแสดง เครื่องแต่งกาย ดนตรี และรูปแบบการแสดง

3.3 แบบประเมินการสร้างสรรค์ชุดการแสดง ให้กลุ่มผู้รู้ด้านนาฏศิลป์ประเมินงานสร้างสรรค์

3.4 แบบประเมินความพึงพอใจ ให้กลุ่มนักวิชาการและผู้แสดงประเมินความพึงพอใจของ งาน

กระบวนการออกแบบโครงร่างงานสร้างสรรค์

ผู้ศึกษาได้ออกแบบ องค์ประกอบการแสดง ได้แก่ 1) ผู้แสดง 2) เครื่องแต่งกาย 3) เพลง
ทำรำ 5) อุปกรณ์ที่ใช้ ดังนี้

1. ผู้แสดง ด้วยเป็นการรำแบบอวยพร ทั้งชุดแต่งกายเป็นการนำลายดอกเหมยมาเป็นองค์
ประกอบสำคัญทำให้นักแสดงเป็นผู้หญิงล้วน ด้วยผู้ศึกษามีการสร้างสรรครูปแบบแถวที่หลากหลาย ผู้แสดง
ที่เหมาะสมควรใช้ตั้งแต่ 6 คน ขึ้นไป

2. เครื่องแต่งกาย ผู้ศึกษาได้สร้างสรรค์รูปแบบการแต่งกายตามรูปแบบของนาฏศิลป์ไทยสอด
แทรกเอกลักษณ์นาฏศิลป์จีนและละครของจีน ซึ่งในการออกแบบเพื่อเป็นชุดการแสดง มีดังนี้

2.1 ชุดแต่งกาย ประกอบด้วย เสื้อบอดี้สูท ผ้าสไบ กระโปรง ผ้าคาดเอว โดยมีกระบวนการทำ ดังนี้

ภาพประกอบที่ 3 ชุดแต่งกาย ระบายอวยพรชุด ว่าน โช่ว อุ้ เจียง

ที่มา: พิรเดช วิเชียรรัตน์, 2563

2.1.1 เสื้อบอดี้สูท ใช้เสื้อแขนยาวสีเนื้อ ปักลูกปัดตกแต่งตรงคอและแขนด้านซ้าย
จะใช้ผ้าสีเขียว

ภาพประกอบที่ 4 บอดี้สูท

ที่มา: พิรเดช วิเชียรรัตน์, 2563

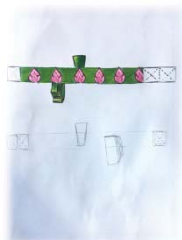
2.1.2 ผ้าสไบ จะใช้ผ้าสีเขียว มีการตกแต่งดอกเหมยที่หน้าอกและปักลวดลายด้านเชิง
ของผ้า เพื่อเน้นความสวยงาม

ภาพประกอบที่ 5 สไบ

ที่มา: พิรเดช วิเชียรรัตน์, 2563

2.1.3 ผ้ารัดสะเอว ผู้ศึกษาเลือกใช้ผ้าสีเขียว รอบเอว 24- 30 มีการตัดเย็บ
หน้านางคลี่ฝั่งขวา ปักลายพุ่มข้าวบิณฑ์ผสมกับลายดอกเหมยโดยใช้เทคนิคการปักชุดละครไทย

ภาพประกอบที่ 6 รัดสะเอว

ที่มา: พิรเดช วิเชียรรัตน์, 2563

2.1.4 กระโปรง ผู้ศึกษาเลือกใช้ผ้าสีขาวยและมีห้อยข้างยาวรอบกระโปรงลงมาถึงชายกระโปรงปัก
ลายพุ่มข้าวบิณฑ์บริเวณเชิงห้อยข้างทั้งสองข้างโดยใช้เทคนิคการปักชุดละครไทย

ภาพประกอบที่ 7 กระโปรง

ที่มา: พิรเดช วิเชียรรัตน์, 2563

2.2 ทรงผม เพื่อแสดงสัญลักษณ์ของชาวจีนในการสร้างสรรค์งาน ผู้ศึกษาใช้การถักเปีย ม้วนเปียให้
เป็นมวยผมกลางศีรษะ ด้านหน้าจะทำทรงน้ำไหล ปักปิ่นและผูกโบว์รอบๆมวยผม

ภาพประกอบที่ 8 ทรงผม

ที่มา: พิรเดช วิเชียรรัตน์, 2563

2.3 เครื่องประดับ ผู้ศึกษาได้นำตัวอักษรโช่ว 寿 (SHOU) มาจัดทำเป็นเครื่องประดับ โดยใช้เทคนิค
การปักเครื่องละครไทยซึ่งผู้ศึกษาได้ปักบนผ้าสักกะหลาดสีแดงซึ่งเป็นสีมงคลของชาวจีน ทั้งนี้จะนำมาจัดทำ
เป็น ริมบันผูกผมเปีย ต่างหู ผ้าคาดผม

ภาพประกอบที่ 9 เครื่องประดับ

ที่มา: พิศเดช วิเชียรรัตน์, 2563

2.3.1 พู่ห้อยเงิน ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ ได้แนวคิดว่าพู่ห้อยเงินมาห้อยบริเวณเอวเพื่อเสริมความเป็นมงคลและสื่อความหมายอายุยืนยาว เป็นของตกแต่งโบราณ จะใช้สีน้ำเงินที่ได้จากขามเบญจรงค์พร้อมฝาจะถักเปียเส้นใหญ่ยาว 1.25 เมตร และทำพู่ 2 ข้าง ซ้ายขวาให้พู่เพื่อความสวยงาม (สัมภาษณ์ , อลิษา ชูชำนาญ (การสื่อสารส่วนบุคคล,19 กุมภาพันธ์ 2563)

ภาพประกอบที่ 10 พู่ห้อยเงิน

ที่มา: พิศเดช วิเชียรรัตน์, 2563

3. เพลง

ใช้เพลงเงินเก็บบุปผา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงนิพนธ์ขึ้นเป็นเพลงเถาทั้งเพลง ประมาณ พ.ศ. 2542 - 2553 ขณะประทับอยู่ที่เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย นายสำราญ เกิดผล ได้กราบทูลขอประทานบทร้องเกี่ยวกับดอกไม้และเมืองเงิน โดยช่วงแรกจะเป็นการเกริ่นกลอนอวยพรและช่วงที่สองเข้าสู่เพลงเงินเก็บบุปผา (สัมภาษณ์ , สกลพัฒน์ โคตรตันติ (การสื่อสารส่วนบุคคล,19 ธันวาคม 2563) ดังนี้

บทอวยพร

ขอกล่าวัยก คำอวยพร อำนวยไชย
 คุณชนก ชนนี้ และครุบา
 ให้มีสุข สบายจิต คิดสมหมาย
 ร่างกายแข็งแรงดี ผ่องสดใส
 ให้อายุ ยืนมั่น ทุกวันคืน
 มีราศี งามสง่า ในกายิน
 ศรีสวัสดิ์ เดชเดชะ จงสถิต
 สรรพสิ่ง ทุกอย่าง ที่หมายมัก

คุณศรีรัตนตรัย ปกปัก คุ้มรักษา
 เทวดา ทุกสถาน มาอวยไชย
 โรคภัยอย่าได้มา กล้ากรายไกล
 เงินหลังไหล มั่งมี รวยทรัพย์สิน
 สุขอิมขึ้น เจริญยศ สมดังจินต์
 นำถวิล ชวนให้หลง ปลงใจรัก
 หม่อมวลมิตร พานิชยม ชมประจักษ์
 ได้สมนึกดุจศักดิ์สิทธิ์เสกประทาน

(ประเมษฐ์ บัวดำ, 2564)

4. ท่ารำ

การสร้างสรรค์การแสดง ความสำคัญที่สุดนั้นคือการออกแบบท่ารำให้สอดคล้องกับองค์ประกอบ
การแสดง สำหรับการสร้างสรรค์ชุดการแสดงที่เอาเครื่องเบญจรงค์ของไทย-จีนมาสร้างสรรค์เป็นผลงานที่
สวยงาม การออกแบบท่ารำแบ่งช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เกริ่นกลอนอวยพร ซึ่งลักษณะของท่าที่มีความหมายตรงกับคำร้องหรือการรำตีบท

ช่วงที่ 2 ท่าทางที่สื่อความหมายอวยพรตามตัวอักษรจีน ชิว (SHOU) และดอกเหมยบนชาม
เบญจรงค์พร้อมฝา

ช่วงที่ 3 ท่าทางการไหว้ 4 ทิศและท่าลาตามหลักระบำอวยพร

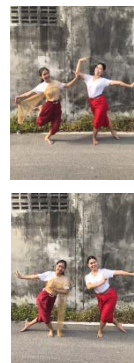
ผู้ศึกษาได้นำนาฏยลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยและนาฏยลักษณ์ของนาฏศิลป์จีน มาเป็นท่าพื้นฐานใน
การสร้างสรรค์ผลงานอวยพร ชุดว่าน ไชว อู๋ เจียง ดังตารางที่ 1

นาฏยลักษณ์ของไทย	นาฏยลักษณ์ของจีน
ศีรษะ - การเอียง - การลัดคอ	ศีรษะ - การเขย่งหน้าให้ตรง - การเอียง
มือ - การตั้งวง - การจับ	มือ - การใช้มือของจีน - การใช้มือบัลเลต์
เท้า - ก้าวหน้าและก้าวข้าง - กระดกขา - การเขยิบปลายเท้า - การยกขา - การสับเท้า	เท้า - เขย่งเท้า - pointเท้า - การยกขาขึ้นแล้วกดปลายเท้าลง - การกระดกขาและกดปลายเท้าลง
การนั่ง - นั่งตั้งเข่า	การนั่ง - นั่งตั้งเข่า turn เท้าหน้า point เท้าหลัง

โครงร่างของท่าทางบางส่วนที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์

ช่วงที่ 1 เกริ่นกลอนอวยพร

ผู้สร้างสรรค์ใช้การตีบทตามบทร้อง ผสมผสานนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์จีน

ผู้ศึกษาใช้นาฏยศัพท์ของไทย ได้แก่ การเอียง การตั้งวง การจับ การกระดกเท้า การสืบท้า ประกอบกับนาฏยลักษณะจีน ได้แก่ การใช้มือ การนั่ง การเคลื่อนที่ เพื่อให้การแสดงดูร่วมสมัยมากขึ้น

ช่วงที่ 2 ท่าทางที่สื่อความหมายอวยพรตามตัวอักษรชีวิตและดอกเหมยบนชามเบญจรงค์พร้อม ฝาค

ท่าทางการแสดงจะจินตนาการโดยเอาหลักความจริงให้วัฒนธรรมไทย-จีนมาออกแบบให้เข้ากับเพลงที่ใช้ประกอบ

ผู้ศึกษาผสมผสานนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์จีน นำนาฏยลักษณะของการแสดงทั้งสองประเภท วิเคราะห์แล้วนำมาจัดองค์ประกอบตามหลักวิชานาฏยประดิษฐ์

ช่วงที่ 3 นำผู้แสดงมาจัดทำท่าทางให้เป็นภาพชามเบญจรงค์ที่สวยงาม

ถอดแบบรูปร่างชามเครื่องเบญจรงค์พร้อมฝาค มาจัดองค์ประกอบให้เกิดเป็นภาพที่สวยงาม

ผู้ศึกษาผสมผสานนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์จีน นำนาฏยลักษณะของการแสดงทั้งสองประเภท วิเคราะห์แล้วนำมาจัดองค์ประกอบตามหลักวิชานาฏยประดิษฐ์

กระบวนการของการผลิตงานสร้างสรรค์

ชุดการแสดงและอุปกรณ์ ผู้ศึกษาได้สร้างสรรค์รูปแบบการแต่งกายตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทยสอดแทรกวัฒนธรรมนาฏศิลป์และละครจีน กระบวนการสร้างสรรค์เพื่อเป็นชุดการแสดง ผู้ศึกษาจำแนกการสร้างสร้งงานออกแบบ 1) ชุดแต่งกาย 2) เครื่องประดับ 3) อุปกรณ์ และ 4) ท่ารำ

ดังที่ ตัวอย่างที่ 1 ชุดแต่งกาย

ผู้ศึกษาได้ถอดสีจากขามเบญจรงค์พร้อมผ้าของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา ได้แก่

สีขาว ได้จากพื้นขามเบญจรงค์พร้อมผ้า โดยนำมาออกแบบเป็นกระโปรง

สีเขียว ได้จากใบของดอกเหมย โดยนำมาออกแบบเป็นสไบและรัดสะเอว

สีชมพู ได้จากดอกเหมย โดยนำมาออกแบบเป็นดอกเหมยติดบนสไบและห้อยข้างรอบเอว

สีแดง ได้จากขอบเส้นวงนอกรอบตัวอักษรชิว โดยออกแบบเป็นอุปกรณ์และผ้าคาดผม

สีน้ำเงิน ได้จากตัวอักษรชิว โดยออกแบบเป็นพู่ห้อยเงิน ปิ่นปักผม และริบบิ้น

และสีเหลือง(ทอง) นำมาออกแบบเป็นพู่ห้อยเงินบริเวณด้ามพัดและศาสตร์การปักชุดละครไทยโดยนำดินโปรง ดิ้นข้อ สีทองมาประดิษฐ์เป็นพัดจีน

สีทั้งหมดได้ผ่านการประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษา ส่งผลให้ผู้ศึกษานำไปออกแบบเป็นชุดการแสดง

ภาพประกอบที่ 11 ชุดแต่งกาย ระบำอวยพรชุด วาน โช่ว อุ๋ เจียง
ที่มา: พิศเดช วิเชียรรัตน์, 2563

ชุดแต่งกาย

1. เสื้อบอดี้สูท ใช้เสื้อแขนยาวสีเนื้อ ปักหยดน้ำตกแต่งตรงคอและแขนด้านซ้ายและขวา
2. ผ้าสไบ จะใช้ผ้าเครปชาตินสีเขียว มีการตกแต่งดอกเหมยที่หน้าอกและบริเวณแถบด้านหลังของสไบทั้งผืน ตรงเชิงผ้าใช้ขอบผ้าไหมสังเคราะห์ทอลายทั้งผืน สีเขียวสด
3. ผ้ารัดสะเอวผู้ศึกษาเลือกใช้ผ้าไหมสังเคราะห์ทอลายทั้งผืน สีเขียวสด ขนาด 24-30 มีการตัดเย็บ
4. กระโปรงผู้ศึกษาเลือกใช้ผ้าเครปชาตินสีขาว
5. ห้อยข้าง ผู้ศึกษาเลือกใช้ผ้าชีฟองสีชมพูรอบกระโปรงจำนวน 6 ชั้น และเชิงผ้าของห้อยข้างจะใช้ผ้าไหมสังเคราะห์ทอลายทั้งผืนสีบานเย็น

เครื่องประดับ

1. ผ้าคาดผม จะใช้ผ้าสักหลาดสีแดงเป็นสีมงคลของจีนและใช้ดินข้อ ดิ้นโปรงปักตัวอักษรชิว 寿 และดอกเหมย ใช้ศาสตร์การปักชุดเครื่องละครไทย
2. ริบบิ้น ใช้สีน้ำเงินถอดสีตามขามเบญจรงค์พร้อมผ้า
3. พู่ห้อยเงิน ใช้สีน้ำเงินถอดสีตามขามเบญจรงค์พร้อมผ้าและหมายความของพู่ห้อยเงินสื่อถึงการ

อวยพรให้อายุยืนนาน (สัมภาษณ์ , อลิษา ชูชำนาญ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 กุมภาพันธ์ 2563)

อุปกรณ์

1. พัดตัวอักษรชีว 寿 ใช้ศาสตร์การปักชุดเครื่องละครไทยเข้ามาประยุกต์และนำผ้าสักหลาดสีแดง เป็นสีมงคลของจีนเข้ามาประดิษฐ์ เพื่อเป็นอุปกรณ์ที่สื่อถึงการอวยพร

ช่วงที่ 1 ตัวอย่างทำรำระบำอวยพรชุด ว่าน ไช่ว อุ้ เจียง

Scene 1 เกริ่นกลอนอวยพร

ผู้ศึกษาใช้เทคนิคการรำตีบทของนาฏศิลป์ไทย เพื่อให้เห็นภาพของกลอนเกริ่นอวยพรมากขึ้น โดยผสมผสานนาฏยลักษณ์ของจีนเข้าไป เพื่อให้ตอบสนองกับงานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยเพื่อใช้ในงานเทศกาลเงินของคนไทยเชื้อสายจีนหรืองานเอกเทศทั่วไปที่เป็นมงคล

ช่วงที่ 2 ตัวอย่างทำรำระบำอวยพรชุด ว่าน ไช่ว อุ้ เจียง

Scene 2 ช่วงอวยพร

ผู้ศึกษาใช้ความรู้ของนาฏยประดิษฐ์เข้ามาจัดองค์ประกอบให้รูปแบบของการแสดงดูสมบูรณ์ขึ้น อาศัยศาสตร์ของนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์จีนเข้ามาช่วยให้ท่าทางการแสดงดูทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสม แก่หัวข้อที่ศึกษา

ช่วงที่ 3 ตัวอย่างท่าราระบำอวยพรชุด ว่าน ไชว อู่ เจียง

Scene 3 ท่าทางการไหว้ 4 ทิศและท่าลาตามหลักระบำอวยพร

ผู้ศึกษาใช้ความรู้ของนาฏยประดิษฐ์เข้ามาจัดองค์ประกอบให้รูปแบบของการแสดงดูสมบูรณ์ขึ้น อาศัยศาสตร์ของนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์จีนเข้ามาช่วยให้ท่าทางการแสดงดูทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสม แก่หัวข้อที่ศึกษา

อภิปรายผล

ระบำอวยพรชุด ว่าน ไชว อู่ เจียง เป็นการแสดงประเภทนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย โดยนำเอานาฏศิลป์ ลักษณะของไทยและจีน เช่น การนั่งของไทยและจีน การใช้มือของไทยและจีน มาผสมผสานเพื่อการแสดงดู สมบูรณ์ขึ้นซึ่งการแสดงชุดนี้มีการใส่เนื้อร้องอวยพรในช่วงแรกจึงมีลักษณะการรำรำแบบตีบทจะ สอดคล้องกับการแสดงไทย-จีนสัมพันธ์ไมตรี (การแสดงศิลปนิพนธ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ สาขาวิชานาฏศิลป์ ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม , <https://www.youtube.com/watch?v=krxoYM70Llg&t=166s>) พบว่าลักษณะแนวคิดของชุดนี้ มีความพิเศษที่ เนื้อร้องจะผสมผสานภาษาไทยและภาษาจีน รำตีบทตามเนื้อร้อง จะแบ่งเป็นฝ่ายไทยและจีน ท่าทางการรำ จะแบ่งเป็น 2 ประเภท นาฏลักษณะไทยและนาฏลักษณะจีนมีอุปกรณ์ฝ่ายจีน คือ ซ่อดอกไม้ นำมารำคู่กันให้ เหมาะตามหลักนาฏศิลป์ของไทย พอจบท่อนร้องใส่เพลงจีนเร็วเข้าไปเพื่อความเหมาะสมตามหลักเพลง ระบำ ถือว่าชุดนี้มีความลงตัวเป็นอย่างมาก ลักษณะของชุดอาจจะแตกต่างกับการแสดงไทย-จีนสัมพันธ์ ไมตรี เพราะสีและลวดลายที่ได้มา ถอดมาจากขามเบญจรงค์พร้อมผ้าที่มีความหมายสื่อถึงการอวยพร ส่วน อุปกรณ์ใช้ศาสตร์การปักชุดละครไทยเพื่อให้รูปแบบของการแสดงมีความสนใจมากขึ้น อาจเป็นชุดเอกเทศที่ สามารถนำไปแสดงในงานเทศกาลจีนได้ ได้แก่ ตรุษจีน ไหว้พระจันทร์ กินเจ เป็นต้น

บทสรุป ข้อเสนอแนะและปัญหาอุปสรรค

บทสรุป

ระบำอวยพรชุด ว่าน ไช๋ว อู๋ เจีย เป็นการแสดงที่ใช้สำหรับการอวยพร ที่นำลวดลายจากขามเบญจรงค์พร้อมผ้าที่มีตัวอักษรจีน ชิว (SHOU) ที่สื่อถึงการอวยพรให้มี อายุวัฒนะ และลวดลายดอกเหมยที่มีความหมายว่า แข็งแรง คงทนต่อสภาพอากาศ ทำให้ผู้ศึกษามีแรงบันดาลใจให้การทำสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยรูปแบบอวยพรให้เข้ากับงานในเทศกาลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ไทย-จีน โดยนำเอานาฏยลักษณ์ไทยและจีนมาผสมเพื่อให้เข้ากับรูปแบบของงานสร้างสรรค์

กระบวนการสร้างสรรค์เพื่อเป็นชุดการแสดง ผู้ศึกษาจำแนกการสร้างสรรค์งานออกแบบ

1) ชุดแต่งกาย 2) เครื่องประดับ 3) อุปกรณ์ และ 4) ท่ารำ

1 ชุดแต่งกาย

ผู้ศึกษาได้ถอดสีจากขามเบญจรงค์พร้อมผ้าของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา สีส้ม สีส้ม ใช้สีเนื้อปากหยดน้ำ ผ้าสไบ ใช้สีเขียว ตกแต่งดอกเหมย ผ้ารัดสะเอว ใช้ผ้าไหมสังเคราะห์ทอลายทั้งผืน สีเขียวสด กระโปรง ใช้สีขาว ห้อยข้าง ใช้ผ้าชีฟองสีชมพู

2. เครื่องประดับ

ผ้าคาดผม ใช้ศาสตร์การปักชุดเครื่องละครไทย ระบาย ใช้สีน้ำเงิน พู่ห้อยเงิน ใช้สีน้ำเงิน มีหมายความของพู่ห้อยเงินสื่อถึงการอวยพรให้อายุยืนนาน

3. อุปกรณ์

พัดตัวอักษรชิว ใช้ศาสตร์การปักชุดเครื่องละครไทย

4. ท่ารำ

แบ่งช่วงการแสดงออกเป็น 3 ช่วง คือ เกริ่นกลอนอวยพร ช่วงอวยพร และท่าทางการไหว้ 4 ทิศและท่าลาตามหลักระบำอวยพร ใช้เทคนิคการรำตีบทของนาฏศิลป์ไทย โดยผสมผสานนาฏยลักษณ์ของจีนเข้าไป เพื่อให้ตอบสนองกับงานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยเพื่อใช้ในงานเทศกาลเงินของคนไทยเชื้อสายจีนหรืองานเอกเทศทั่วไปที่เป็นมงคล

ข้อเสนอแนะ

เครื่องถ้วยลายครามชุด จ.ป.ร. เป็นเครื่องถ้วยที่ผลิตพิเศษจากจีน พ.ศ. 2530 เป็นชุดชา ตกแต่งด้วยพระปรมาภิไธยย่อของรัชกาลที่ 5 ประดิษฐ์ลายให้คล้ายตัวหนังสือจีนและใส่ลายที่มีความหมายมงคล เช่น ผลทับทิม ต้นสน ลูกท้อ เป็นต้น ชุดชาประเภทนี้จะนิยมพระทานให้แก่ข้าราชการผู้ใหญ่และพระภิกษุผู้มีสมณศักดิ์ในภาคใต้ สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นชุดที่ใช้สำหรับการแสดงที่เกี่ยวกับรัชกาลที่ 5 หรือการแสดงที่สื่อถึงการพระราชทานและถือเป็นการอวยพรตามความหมายลายบนเครื่องถ้วย

เครื่องถ้วยชุดจักรี เป็นเครื่องชาของหลวง พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงคิดแบบส่งไปทำในยุโรป ทำลายเดียวมี 9 สี 1) พื้นทองข้างในเคลือบทอง 2) พื้นเงิน 3) สีแดง 4) สีขาว 5) สีชมพู 6) สีเขียว 7) สีน้ำเงิน 8) สีเหลือง 9) สีดำ บนฝาเขียนรูปจักรี สามารถนำไปทำการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยแนวจีน ด้วยความหลากหลายของสีอาจเป็นชุดที่สวยงามและนิยมต่องานแสดงในปัจจุบันได้

สามารถยับยั้งการเดินทางของเงินที่มาติดต่อกับไทยในภาคใต้ เพราะมีหลักฐานชัดเจนว่าเงินได้มาติดต่อกับไทยเป็นเวลานานมากพอที่จะสามารถนำไปสร้างสรรค์เป็นระบบบ้านภาคใต้ที่สื่อถึงประวัติการเดินทางของเงินได้ดี

ความหมายและลวดลาย สัญลักษณ์ที่ตกแต่งบนเครื่องถ้วยเงินมีหลายอย่างมาก เลือกอามาสร้างสรรค์เป็นการแสดงตามความหมายของลวดลายนั้นหรือสัญลักษณ์นั้นได้ เช่น การเข้าดอกไม้ หมายถึง ความรัก ดอกโบตั๋น สื่อถึง ความร่ำรวย เกียรติยศ ความงามของสตรี เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรค

1. ด้วยโรคโควิด19 ส่งผลกระทบให้การเรียนมีอุปสรรค เกิดการเขียนออนไลน์มากขึ้น ทำให้การเจอกันระหว่างผู้ศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาลดน้อยลง ส่วนใหญ่จะเจอผ่านการเรียนออนไลน์ จึงทำให้การประสานงานค่อนข้างลำบาก รวมถึงการรวมตัวของนักแสดงไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์โควิด19

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2532). ศิลปหัตถกรรมไทย. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
จรรย์สมร ผลบุญ. (2560). การสร้างสรรค์ชุดการแสดงจาก ประวัติศาสตร์: ประเพณีถวายดอกไม้เงิน
ดอกไม้ทอง. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ, 19(1), 45-52.
- จิรพันธ์ สมประสงค์. (2535). เทคนิคการสร้างสรรค์ศิลปะ เครื่องปั้นดินเผา (แนวทางสู่อาชีพอิสระ).
กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- สุวิธ สาดสังข์. (2554). ลวดลายผ้าพิมพ์จากการศึกษาเครื่อง เบญจรงค์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา
- CITATION นัก \p 221 \l 1054 อาชญ นักสอน. (2563). กระบวนการ สร้างงาน ศิลปหัตถกรรมกับผ้าฝ้าย
ทอมือ “แสงดา บันลือ”. ลำปาง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง.
(การแสดงศิลปนิพนธ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะ
ศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม , HYPERLINK “<https://www.youtube.com/watch?v=kxoxYM70Llg&t=166s>” <https://www.youtube.com/watch?v=kxoxYM70Llg&t=166s>)